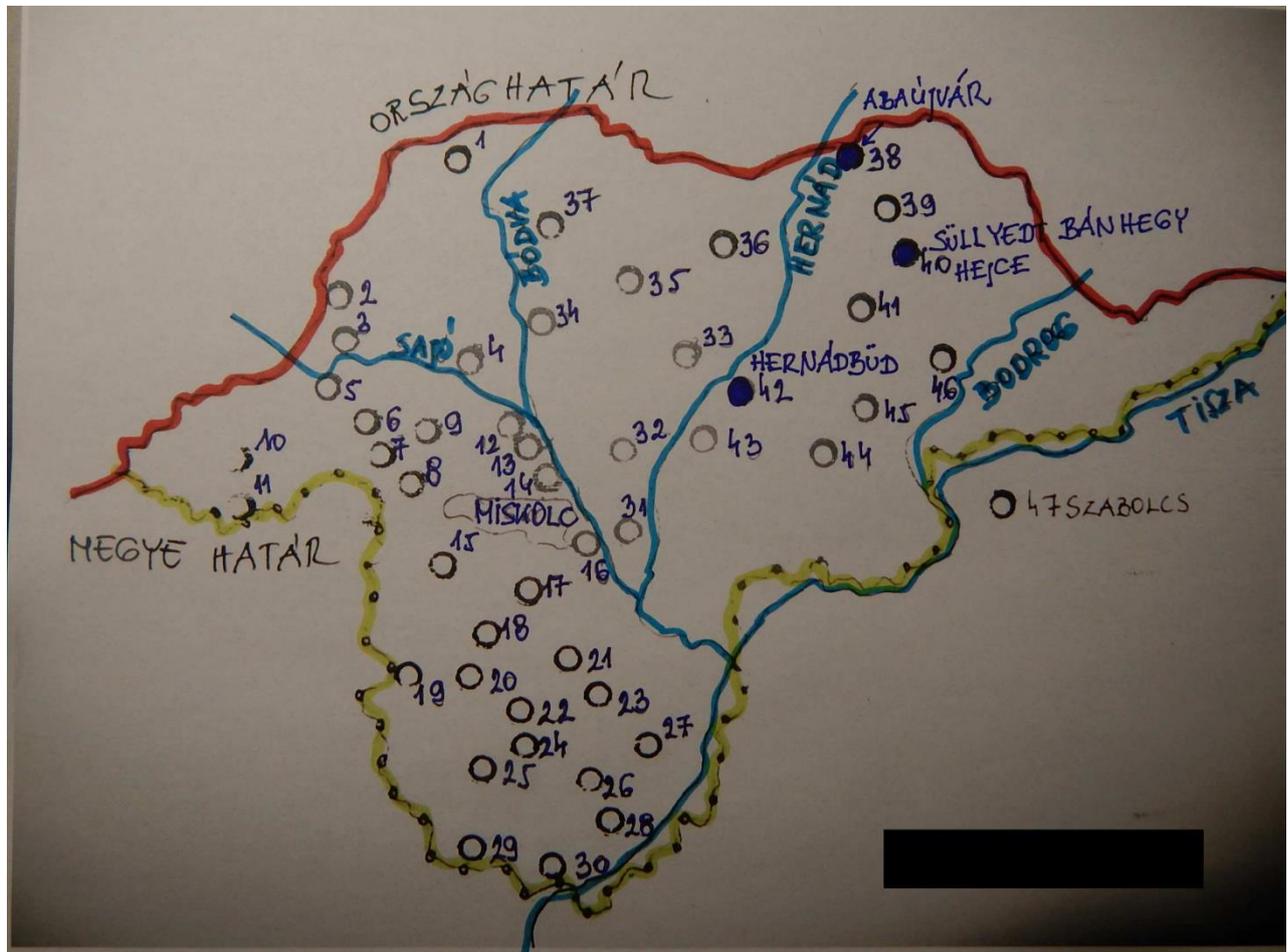

**TÚRÁK AZ ABAÚJI FÖLDVÁRAKHOZ 1.
AUTÓBUSZOS KIRÁNDULÁS
2016. április 17. vasárnap**

Útvonal: Miskolc – Abaújvár (földvár) – Hejce – Süllyedt Bán-hegy (földvár) – Hernádbúd (földvár) – Miskolc.

Egyesületünk 2003-ban írta ki azt a földvár túra sorozatot, amelyet mozgalomként meghirdettünk az egész országnak, de elsősorban az itt élőknek. Most ezt kívánjuk újra éleszteni, mivel nagyon sok új taggal gyarapodott közösségünk. Megyénk területén 46 helységben 58 földvárról találtunk adatot, a gyűjtés még folytatódik és várható ezek számának növekedése.

A felkeresendő földvárak: Abaújvár – Süllyedt Bán-hegy – Hernádbúd

Abaújvár község a szlovák határ mellett, a Hernád folyó bal partjának lankás, 240 méterig emelkedő dombjain. Abaúj vármegye első központja és névadó települése volt. Lakóinak száma 250 fő.

Földvéra

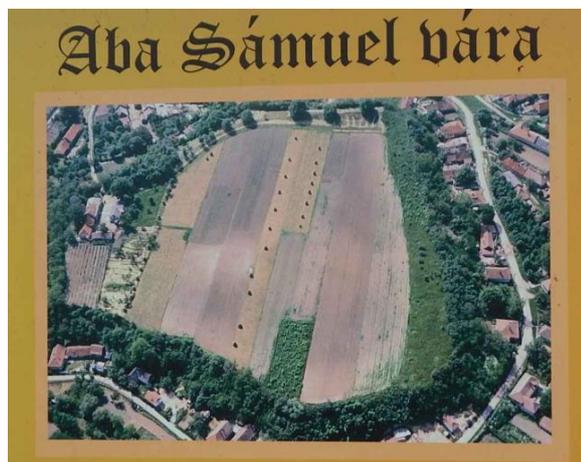
Az 1976-1981-es ásatások után tisztázódott, hogy a vár sánca alatt őskori, késő bronzkori, és császárkori leletek tanúskodnak a korábbi idők telepeiről. A vár belső területén viszont románkori település nyomait tárták fel. Ez egy románkori esperesi templom volt. A templom körül összesen 786 sír került napvilágra. A sírokból kiemelt leletek a temető 12-13. századi használatára utalnak. A sánc elvi rekonstrukciója szerint a sánc alapszélessége 23 m lehetett, megmaradt magassága pedig 5 m.

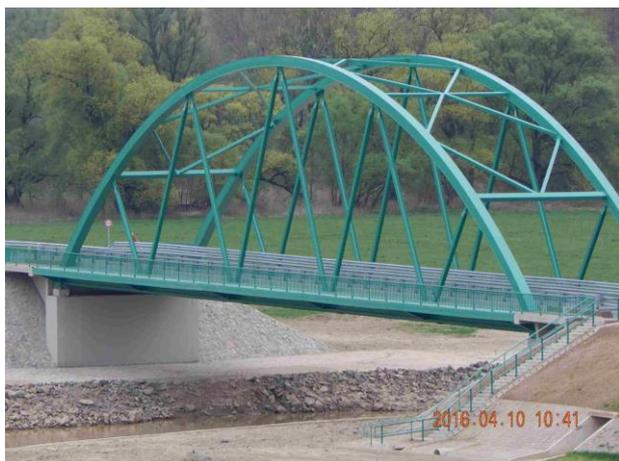

A vár története:

Az abaúji vár építésére, történeti adatot nem ismerünk. Kézai Simon (1358) szerint Aba Sámuel király (1041-1044) építtette. Az észak felé vezető főútvonal mellett épült vár az Újvár nevet kapta, amely az újvári ispánság és kezdetben az esperesség székhelye lett. 1242-ben azon várak között sorolják fel, amelyet, a tatárok még nem tudtak elfoglalni. A tatárjárás után IV. Béla intézkedik a vár őrzéséről, az újonnan épített várak mellett azonban elveszítette jelentőségét.

Az 1400-as évek után Újvárat már csak faluként említik, várként többé nem szerepel.

2015-ben tették le annak az Abaújvár és Kenyhec között a Hernád folyón átívelő **határátkelő hídnak** az alapját, mely közvetlen kapcsolatot teremt a két település között, 4,5 kilométerre csökkentve az addig 22 km-es útvonalat. A 72 méter hosszú híd költsége 4,2 millió euró, melynek 85%-át az Európai Unió finanszírozza. A híd átadására 2015. december 16-án került sor.

Református temploma

A templom már az Árpád-korban is állt, ám közel sem jelenlegi formájában. Gótikus szerkezetét a 15. században nyerte el, valószínűleg a települést birtokló Perényi család építtette, a nemzetség jeles tagjainak temetkezési helyéül, majd az 1523-ban elhunyt Perényi Péter országbíró ide is temetkezett. Sírkövére 2008-ban bukkantak rá a régészek a templom belsejében. Ez a fontos régészeti emlék jelenleg is itt tekinthető meg.

A család egy másik tagját, Perényi Mihályt is az abaújvári templomba helyezték végső nyugalomra. Az abaújváriak hamar református hitre tértek. A 16. század derekán a település lakói, uraikhoz, a Perényiekhez hasonlóan már reformátusok voltak. A freskókkal gazdagon borított templomfalakat ezért egyszerű fehérre vakolták. Ez konzerválta a templom belsejében található tetemes kiterjedésű falfestményeket.

Wolf Mária szerint "Magyarországon igen kevés középkori falfestmény maradt meg, az abaújvári templom freskói felbecsülhetetlen értéket képviselnek. Vizsgálatuk minden bizonnyal közelebb visz bennünket a hazai gótikus építészet és festészet jobb megismeréséhez. Az egész templomra kiterjedő festése kiemeli egyszerű falusi társai sorából."

A református templom hosszas felújítási munkálatok, restaurálás és renoválás után 2013-ban lett újra átadva a közösség számára, hogy ismét eredeti funkcióját is betölthesse, istentiszteletet lehessen benne tartani.

Perényi Borbála (1558. szeptember 8. - Nagyida, 1619) lánya, Dersffy Katalin révén Wesselényi Ferenc nagyanyja. Az Abaújvári Református Egyházközség alapítóját tiszteli benne, (1580), a helybeli gyülekezeti otthont is róla nevezték el.

Vendégház, Imaösvény, Bárka játszótér várja az itt pihenni kívánókat.

Zsujta településén átautóztunk

Zsujta község a Zemplén hegyei közt megbúvó, Árpád-kori kis település. Első írásos említése 1219-ből való a Várad Regestrumban. A falu királyi birtok, majd az Abák tulajdona.

A település nevezetességei:

A református templom a 15. században épült gótikus stílusban.

A templom és a Nagymáthé kúria mögé épült 10 éve, egy idősek otthona. Nem sokáig működött, a helybeliek szomorúságára, mert így ez a munkalehetőség is megszűnt.

Az igényesen felépített otthon, jelenleg árvákkodik. Egy zsujtai asszony elmesélte, hogy a szépen és jól induló vállalkozás hamar bedőlt. Szerintük a teljes komforttal és apartmanokkal is rendelkező otthon ára túl drága volt, így egyre kevesebben jelentkeztek az amúgy is ország szélének számító településre.

A kis falut a 18. században kisenemesek lakták, több gyönyörű kúria árulkodik róla. Az egyik legszebb épületet **1883-ban Dr. Nagymáthé István, köz- és váltóügyvéd építette a családjának.** Érdekes, hogy fia Gyula, aki később belgyógyász, szülész, nőorvos és sebész orvos lett, haláláig (1887-1980) ebben, a nagy házban lakhatott. A ház udvarán áll a település 15. századból származó, gótikus református temploma.

Ebben a faluban született **Karsa Ferenc honvédhadnagy.** 1848 augusztusában sárospataki jurátus diákként állt be a honvédseregbe. A téli hadjáratban már őrmester, a nagysallói csata után hadnagy, Görgey parancsörtsztje. Harcol Komáromnál, az elsők között jut fel Budavárba. A világosi fegyverletétel után Erdély hegyei között harcol tovább, majd bujdosni kényszerül. Hadinaplójában megörökítette a szabadságharc sok érdekes epizódját és a gyermekhősök emlékét is. Szülő házában, 1989 nyarán helyeztek el emléktáblát.

A temető híres halottja, a falu szülöttje

Görgey János, az egyik magyar katonatiszt belehalt sérüléseibe, amikor a kőrakás mögül egy fa mellé akart ugrani, és eltalálta egy golyó. Ő volt a főszervezője a visszacsatolásnak.

A település közepéből tüntetők egy csoportja, körülbelül 200 asszony igyekezett a csehszlovák-magyar határt jelző sorompó felé. A férfiak pedig a hegyen, a szalánci vár romjainál gyülekeztek – nagyjából 20-an. A határ másik oldalán segítségül hívott magyar katonák húzódtak meg, és vártak. Egy robbanásra – az volt a jel. Amikor a hegyen eldobtak egy kézigránátot, akkor kezdődött a visszacsatolás. A katonák, a szomszédos magyar községekből érkezettek, élükön három zászlós, akik hajlandóak voltak szakaszaikat a nemzetközi egyezmények ellen parancsolni. Közülük ma már senki sem él.

„A nagyszalánciak jártak át a megszálló magyar erőkhöz, hogy menjenek, foglalják őket is el, mert ide akarnak tartozni Magyarországra. Az ütközet után, másnap nagy vigasság, sütés-főzés vendégség volt. Nagyon örültek, és megvendégelték a magyar katonákat. Azt gondolták, hogy most ők vissza vannak foglalva Magyarországhoz. Sütöttek-főztek, cigányzene szólt.”

Nagyszaláncon kitűzték a magyar országzászlót. Nagyon kevés ideig, alig több mint egy napig lobogott. Kiültek elé, fényképezkedtek vele a helyiek. Különös boldogság lehetett ez. Ugyanakkor a magyar diplomáciának kifejezetten kellemetlen volt, hogy az egyik falu lakói - a magyar tisztek segítségével - visszacsatolták magukat. Nagyszalánc visszacsatolása senkinek sem volt fontos, csak a szalánciaknak. Harda Imre, az események közreműködője és tanúja azt is elmondja, hogy pontosan miért. Ők itt szinte mindannyian fakitermelésből éltek, az erdők pedig a falu szélén mind Magyarországon maradtak. Elestek az erdők, és az itt lakók elestek mindentől: megélhetéstől, hivataloktól, még a kórházuktól is – magyarázza az idős ember.

„Nagyszaláncnak így emberi szempontból egyértelműen igaza volt, hogy szeretne egy olyan országhoz tartozni, amely az ő etnikumát tükrözi. Másodsorban viszont van egy nemzetközi egyezményünk, amely egy jogi kérdés, és egy jogi nemzetközi egyezményt nem lehet megváltoztatni azzal, hogy az ember fogja magát, és átmaszírozik néhány fegyverrel, és visszafoglal egy falut” - így összegezi a történeteket Hőrcsik Lajos történész, ő évekig kutatta a nagyszalánci esetet, most és hivatalosan ő tárta fel az igazságot.

Hejce

Hejce egyik legkorábbi településünk, már 1009-ből van róla adat, ekkor I. István az általa alapított egri püspökségnek adományozta. A 15. században husziták telepedtek meg a falu keleti részén, melyet utánuk ma is *Csehország*nak neveznek a helyiek. Ebben az időben Hejce már, mezőváros.

A 18. században Eszterházy Károly gróf, egri **püspök**, **copfstílusú kastélyt** építtetett a faluban.

A kastélyban 1950-52-ig katolikus papnevelő intézet, szeminárium működött, majd szociális intézmény lett belőle. A kastélyt egy 3 hektár területű park övezi fáival, virágaival. Ezentúl, több száz méteres pincerendszerrel büszkélkedhet a kastély.

2006. január 19-én negyvenkét szlovák katona vesztette életét a közelben egy szörnyű repülőgépszerencsétlenség következtében. A katasztrófának csak egyetlen túlélője volt. Egy év múlva a zempléni falu összes lakosát kitüntetésben részesítette a szlovák honvédelmi miniszter a mentési munkálatokban való önzetlen magatartásért. Jó szomszédság és megértés-díj egyik díjazottja a település akkori polgármestere, Rohály Géza volt.

Az áldozatok emlékét a szerencsétlenség helyszínén **emlékhely** őrzi.

Római katolikus temploma 15. századi, külseje átépítve. Berendezése barokk. A templom körül lőréses erőd fal áll a 15. századtól.

Hejce vonzerejéhez hozzátartoznak a régies típusú parasztházakkal szegélyezett utcák és a Szerencs-patak barokk kőhídjai.

Népcsoportok

A 2001-es népszámlálás adatai szerint a településnek csak magyar lakossága van.

1. Rövidebb túra (szamócáknak)

Táv: 9,6 km, szint: 250 m, ők nem jutnak el a földvárig. A Szerencs patak völgyében, kényelmes sétaút vezet a Fehérekúti vadászházig, ott megpihenhetnek és ugyanazon az úton visszajutnak Hejcére, aki hamarabb elfárad, ugyanezen az úton visszasétálhat.

Túravezető: Kisszely Papp Ferencné

2. Hosszabb túra a földvárhoz (maciknak)

Hejce – Fehérkúti vadászház – Süllyedt Bán-hegy (földvár) – Regéc

Táv: 14,0 km szint: 450 m; Túravezető: Kiskun Magda

Indulás Hejceről, irány a Süllyedt- Bán-hegy földvára

FONY - SÜLLYEDT-BÁN-HEGY ŐSKORI

Erre a lelőhelyre irodalmi adatot nem ismerünk.

